

LAND ZIJDE

BIJ DE BOER

*Elke dag
buitengewoon*

HET PLATTELAND VAN NOORD- HOLLAND BIEDT ZOVEEL MEER!

VAN BUITEN WORD JE BETER in contact met wind, regen, aarde en groen. Dat is onze grondhouding en zorgvisie. Landzijde is een zorginstelling met meer dan 110 aangesloten agrarische bedrijven waar, voor mensen die dat nodig hebben, genieten, leren en werken wordt gecombineerd.

ELKE DAG VAN WAARDE is wat ons drijft. Mensen willen van betekenis zijn, voor zichzelf en voor anderen. Actief bezig zijn geeft zin en een verhaal om te vertellen. Actief bezig zijn betekent ook meer structuur in je leven en een betere conditie, waardoor je weer beter voor jezelf kunt zorgen en mee kunt doen op de boerderij én in je eigen omgeving.

Op de boerderij is ruimte voor veel verschillende activiteiten, met echt werk in een groene prikkelarme omgeving. Er is contact met dieren en planten en de begeleiding is persoonsgericht en op maat. Boerderijen zijn op een geweldige manier in staat mensen mee te laten doen op hun eigen niveau en vanuit hun eigen kracht. Er wordt uitgegaan van wat kan en niet welke belemmeringen er zijn. Juist de 'gezonde boerenverstand benadering' is voor deelnemers heel verfrissend en stimulerend om tot rust te komen, te herstellen en actief te worden. Sociale contacten aan te gaan, te leren of te leren werken, op en als het kan daarna buiten de boerderij.

Wij zijn trots op onze boeren. Met passie en levenservaring en vooral met kennis en kunde hoe zij hun omgeving kunnen gebruiken, organiseren zij op jaarbasis voor meer dan 1900 deelnemers een betekenisvolle dag. Landzijde ondersteunt de boeren met een team van onder andere zorgcoördinatoren, regiocoördinatoren en administratie. Met ondernemersgeest en in samenwerking bundelen we onze krachten en investeren in kwaliteit, vakmanschap en ontwikkeling om elke dag samen van waarde te kunnen zijn. In deze brochure geven we een overzicht van onze mogelijkheden. Kijk ook op www.landzijde.nl.

Hillie Faber,
Voorzitter Raad van Bestuur
Stichting Landzijde

COLOFON

OPDRACHTGEVER: STICHTING LANDZIJDE

TEKSTEN: FEDERATIE LANDBOUW EN ZORG, STICHTING LANDZIJDE EN MARJOLEIN ELINGS, WAGENINGEN UR

FOTOGRAFIE: BEELDENDVERMOGEN.EU EN IMAGRO FOTO ARCHIEF

VORMGEVING: STUDIO STEVENS

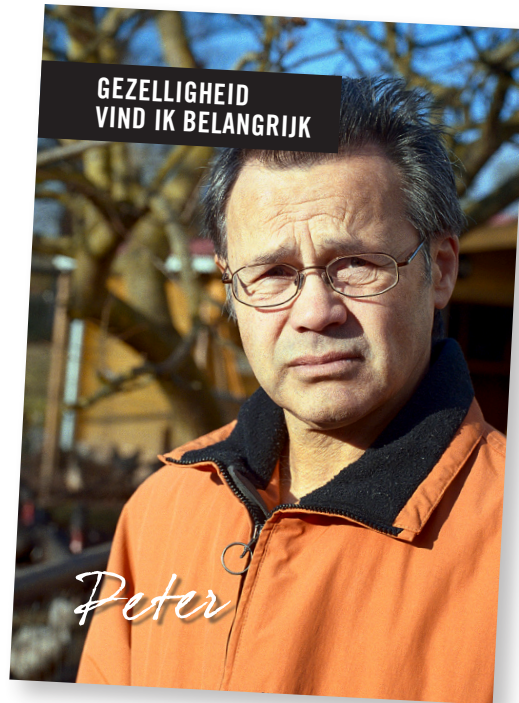

LANDZIJDE IS AANGESLOTEN BIJ DE
FEDERATIE LANDBOUW EN ZORG NEDERLAND

LANDZIJDE IS
ISO GECERTIFICEERD

DAGOPVANG EN RESPIJTZORG VOOR MANNEN EN VROUWEN

KENNISMAKING

Toen ik voor het eerst op de boerderij kwam wist ik niet wat ik ervan moest vinden. Ik ben niet opgegroeid op het platteland. Een paar anderen zijn dat wel. Die vinden hier iets van vroeger terug.

BLIJ

Thuis kwam alles op mij af maar ik wilde nog niet naar het verpleeghuis. Ik ben erg blij dat ik deze keuze heb gemaakt. Het is hier levendig en er gebeurt van alles. We genieten van de beesten, de tuin en van elkaar. We helpen ook elkaar.

WERK

Mijn werk was belangrijk voor mij. Ik vervoerde patiënten voor het ziekenhuis in Amsterdam. Ik hou ook van zingen. We zingen vaak bij de koffie. Er is ook veel werk te doen. Als het mooi weer is en niet te modderig buiten, verzorg ik de tuin ook een beetje.

OPGEBLOEID

Toen ik in het begin kwam deed ik niet zo veel. Maar nu help ik ook graag bij het tafeldekken voor de lunch. Afwassen vind ik geen vervelende bezigheid. De katten vind ik geweldig en ik weet alles te vinden.

DE ZORGBOER

Speciaal

“Wij hebben een volwaardig boerenbedrijf en dat is voor iedereen prettig. Als je dus iets wilt doen is er altijd iets zinnigs te doen. Wij bedenken geen bezigheden, hoewel we voor ouderen wel speciale activiteiten hebben.”

Verlichting thuissituatie

“Vaak zie ik dat mensen aanhikken tegen het verpleeghuis. Door hier te komen kunnen ouderen langer of zelfs altijd thuis blijven wonen. Terwijl het ‘thuisfront’ toch wat meer de handen vrij heeft en dat is heel belangrijk.”

DE ECHTGENOTE VAN PETER

Ook thuis weer zorgzaam

“Ik vind het leuker thuis nu hij weer dingen te vertellen heeft. We praten over wat hij heeft meegemaakt op de boerderij.

Peter heeft altijd voor anderen gezorgd. Ook in zijn werk. Door zijn semantische dementie veranderde zijn gedrag. Nu hij op de zorgboerderij is, is hij thuis ook weer zorgzamer. Hij gaat binnenkort een dag extra. Een prettige gedachte.”

EFFECTEN

- Meer sociale contacten
- Toename conditie
- Toename van eetlust
- Deelnemers zijn vaker buiten
- Goede aansluiting op vertrouwde leefritme
- Ondersteuning van de mantelzorg
- Uitstel van opname

CONCLUSIE

De persoonlijke aanpak en de kleinschaligheid van de zorgboerderij vergroot de effecten van de dagopvang.

LOGEREN

KINDEREN

LOGEREN VOOR JONGENS EN MEISJES HELPT OOK DE OUDERS

Het allerfijnst is met een echt paard lopen en dan rennen! Maar ik vind het ook leuk dat we kippen mogen oppakken en voeren en ook met Lucky het hondje mogen lopen. Als wij het balletje verstoppert gaat hij dat zoeken. Maar we gaan ook gewoon spelen of springen op de trampoline.

ALTIJD ZIN OM TE GAAN

Als we op de boerderij zijn gaan we eerst gezellig wat drinken, een snoepje eten en wat babbelen. Soms doen we ook werkjes op de boerderij. Dieren voeren vind ik het leukst. We mogen vieren als we jarig zijn

of als je een zusje of een broertje krijgt en al die dingen. Ik heb altijd zin om naar de boerderij te gaan.

VERZORGEN VAN PONY'S

De twee kleine pony's heten Stippels. We verzorgen de pony's in de stal. Je kunt ze zo fijn borstelen! De staart moet met de ene borstel, De buik met een andere En we geven ze twee soorten voer. Met een mestvork en een bezem maken we de stal schoon en doen er natuurlijk vers stro in.

DE BOERIN ALS BEGELEIDSTER

Dieren maken veel dingen makkelijker, praten bijvoorbeeld

“De kinderen die bij ons komen logeren kunnen autistisch zijn, last hebben van ADHD, leer- en opvoedingsproblemen hebben, hooggevoelig zijn maar ook hoogbegaafd. Vaak hebben zij in hun leven al behoorlijk wat trauma's opgelopen. Wij gaan uit van wat zij kunnen en geven ruimte en een luisterend oor. Ze kunnen vaak zoveel!”

Je ziet kinderen groeien

“Ouders vragen zich verwonderd af waarom hun kind hier wel rustig is en luistert. Dat komt door de omgeving. Dat merk je ook aan kinderen die het moeilijk vinden om zich in te leven in iets of iemand anders. Op de boerderij vragen zij wel hoe het gaat met bijvoorbeeld de kleine kuitjes. Je ziet hoe kinderen hun gedrag aanpassen en leren dat ze zich ook anders kunnen opstellen. Ik hoor van ouders terug dat we hen helpen bij de opvoeding.”

DE MOEDER

Zelfverzekerder

“Inmiddels verzorgt Rachel met veel plezier Stippels, de pony's waar ze eerst

bang voor was. Ze is ook zelfverzekerder geworden. Dat merk ik thuis ook. Rachel is uitgelaten en gezond moe als ze thuis komt. De boerderij geeft ons als gezin ook allemaal net dat beetje extra lucht en plezier.”

EFFECTEN

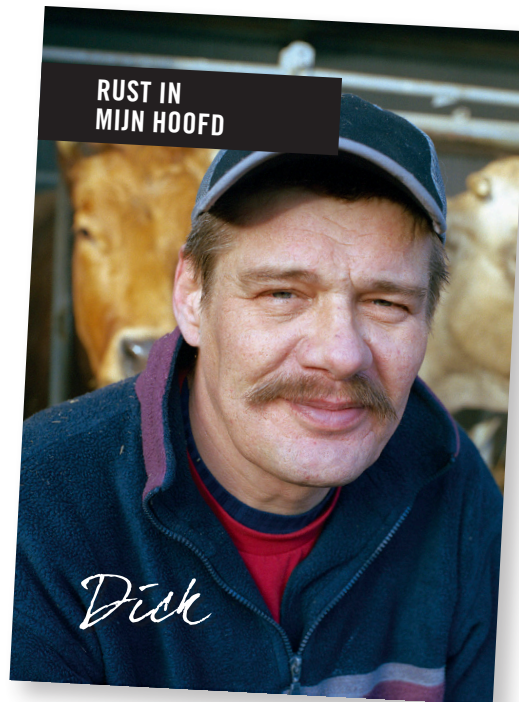
- De structuur van de boerderij wordt ervaren als veilig
- Gastvrijheid draagt bij aan het gevoel van veiligheid
- Kinderen ervaren dat zij kwaliteiten hebben en leren hoe ze deze kunnen gebruiken
- De boer en boerin kunnen dienen als rolmodel
- Kinderen leren autoriteit te aanvaarden
- Ontlasten van de thuissituatie

CONCLUSIE

Door de kleinschaligheid van de boerderij kunnen kinderen rekenen op continuïteit in de begeleiding. Zo heeft de boer(in) vaste normen en waarden. Dit wordt als zeer positief ervaren door kinderen die op zoek zijn naar duidelijkheid en structuur.

DAGBESTEDING

'ECHT WERK' ALS DAGBESTEDING VOOR MANNEN EN VROUWEN UIT ALLE CULTUREN

Als ik 's avonds moe thuis kom ruik ik de lucht van de boerderij nog en heb ik echt een voldaan gevoel. De dag begint stipt op tijd met de beesten. Nog voor de koffie geef ik de koeien voer en de schapen vers stro. Ze wachten echt op je en ik wil altijd even snel kijken of er misschien een kalf geboren is.

GEEN DRUK

Verder doe ik van alles, net waar ik zin in heb of hoe de dag verloopt. We werken nu met z'n allen aan een kas, we hebben net weer een paar planken geschilderd. Het maakt niet uit wanneer het klaar is,

dat vind ik heel prettig. Ik kan er gewoon plezier aan beleven zonder dat er druk achter zit. Toch is het niet alleen vrijheid blijheid. De boer stimuleert ons om nieuwe dingen te doen en te leren.

WAARDERING

Als ik zin heb om even alleen te zijn is er altijd wat te doen op het land. Dan ga ik wilgen knotten, kijken of de zwanen al een nest hebben, of schapen tellen. Ik voel me prettig hier. Ik doe nuttig werk en dat is toch iets heel anders dan ergens een 'bezigheid' zoeken. De dieren waarderen

het dat ik ze verzorg, de boer is blij met mijn hulp. Maar tegelijkertijd staat er geen druk op, stress is er niet.

STERKER EN RUSTIGER

In de paar weken dat ik hier nu ben is er zeer veel gebeurd. ik voel me lichamelijk sterker en mijn hoofd is rustiger. En ik heb de natuur opnieuw ontdekt, weet je wat een kick het is als je een lammetje geboren ziet worden?

DE BOER ALS BEGELEIDER

Duizend dingen te doen

"Het zal je verbazen wat onze deelnemers allemaal kunnen en doen. Dat is juist het mooie van de boerderij. Voor iedereen is er een passende activiteit of werk. Wij zijn immers een gewoon bedrijf, dus alles wat wij doen is zinvol en nuttig. Je ziet mensen vrolijker en sterker worden en moet je dan eens zien hoe iedereen groeit."

Robuuste mensen

"Echt werk vindt iedereen prettig en belangrijk. Dat maakt mensen trots. Iets mogen en kunnen daar gaat het om. Het zijn vaak robuuste mensen of jongeren zelfs nog, maar ook heel kwetsbaar. Verrassend en innemend, zo zou ik het willen zeggen. Zij een aanwinst voor onze boerderij en wij een opstap voor hen. Want hoe mooi is het als iemand zijn weg weer heeft gevonden. Dat zijn onze pareltjes. Daar gaat 't om!"

EFFECTEN

- Toename kwaliteit van leven
- Hoge tevredenheid over het eigen presteren
- Toename conditie
- Toename eetlust
- Meer uit handen krijgen
- Tot rust komen
- Toename zelfrespect en zelfvertrouwen
- Vertonen van socialer gedrag
- Toename doorzettingsvermogen, betrokkenheid en verantwoordelijkheid
- Sneller herstel

CONCLUSIE

Het is juist de combinatie van de verschillende factoren die de boerderij anders maakt dan andere dagbesteding-projecten.

LEREN IN EEN GROENE OMGEVING ALS TWEEDE KANS

Ik heb in mijn jeugd op veel verschillende adressen gewoond en heb al van alles gedaan. Steeds als ik er weer even bovenop kwam of als het even goed met me ging, knalde ik zo weer naar beneden. Dat komt door vroeger. Ik moest altijd knokken, vaak echt. Ik leefde in een omgeving die heel hard tegen elkaar was. Dus ging er van alles mis en had ik voor niets en niemand geduld.

AMBITIE

Voor het eerst in mijn leven heb ik nu een plek waar ik voel dat ik gewaardeerd word, waar mensen gewoon doen en mij dingen laten doen waar ik goed in ben. Ik ben name-

lijk heel handig met mijn handen. Daarom wil ik verder. Wat ik hier beleef geeft mij de kracht om een normaal leven te leiden. Dat komt omdat ik uitleg krijg hoe dingen moeten. Ik snap dat snel en leer dat anderen. Wij helpen elkaar en in de winkel werk ik met klanten. Als ik hen uitleg hoe onze producten zijn gegroeid en hen ook vertel waarom ik hier werk, dan zie ik dat zij er respect voor hebben. Prachtig toch?

VERDER MET SCHOOL

Op de Kwekerij heb ik ook voor het eerst in mijn leven een diploma behaald. Naast mijn zwemdiploma, dat heb ik ook, maar daar had

ik vals gespeeld. De Kwekerij is voor mij een grote stap vooruit. Er komt voor mij een beter leven en ik kom weer omhoog. Nu ik één diploma heb wil ik meer. Het is goed voor mij om samen te werken. Walter is er altijd heel duidelijk over. Boos wordt hij nooit daarvoor heb ik ook meer geduld met anderen. Ja, ik heb eindelijk leren werken en ik wil verder met school.

ZELFRESPECT

Ik ben weer voor mezelf gaan leven. Vroeger dacht ik altijd: "Wat zal een ander van mij

denken?" Daar werd ik onrustig van. Dat heb ik niet meer.

DIGITALE LEEROMGEVING

Landzijde heeft een digitale leeromgeving ontwikkeld met een algemeen, beroepsgericht en hobbymatig cursusaanbod. Deze toegankelijke mogelijkheid om te leren maakt nieuwsgierig en kan er mede voor zorgen dat deelnemers nieuwe stappen maken in hun leven: vanuit de dagbesteding naar een (meer) zelfstandige plek in de maatschappij.

DE BOER ALS LEERMEESTER

Je zag hem groeien

"Mensen als John kunnen zo veel meer dan je denkt. Als je maar duidelijk en rustig bent. Vooral op het hebben van verantwoordelijkheid reageren mensen goed. Het is prachtig om te zien hoe John met mij en anderen onze buurtwinkel doet. Alles wat hij geleerd heeft kan hij daar toepassen. Zelfs zijn taal past hij aan. Het MBO diploma was zijn hoogtepunt. Je zag hem groeien. Er komt een tijd dat wij ook hem weer los moeten laten. Zoals wij anderen ook hebben laten uitstromen naar werk of vrijwilligerswerk. Wij leiden dan weer anderen op. Zo is de cirkel rond en blijft ons werk leuk en leerzaam. Ook voor ons zelf."

DE DOCENT

Verborgen talent

"Wat zo mooi is aan deze mensen, is dat zij heel direct zijn. Vandaag iets leren is ook vandaag toepassen. Theorie en praktijk op één locatie. Dat werkt geweldig. Wat zij lang niet altijd zelf beseffen is hoe zij in

hun werkhouding veranderd zijn. En... mensen als John hebben ook verborgen talenten die naar boven komen. Super toch?"

EFFECTEN

- Vergroten van zelfvertrouwen
- Versterking van wat iemand kan
- Leren samenwerken
- Aansluiting bij interesse
- Vergroten van betrokkenheid en verantwoordelijkheid
- Toename sociale- en werknemersvaardigheden
- Gezag leren aanvaarden
- Afname van probleemgedrag

CONCLUSIE

Door de echtheid en de diversiteit van de activiteiten, werksoorten en leermogelijkheden op de boerderij kan er vaak worden aangesloten bij de interesse en talenten van de deelnemers. Juist dit is een vruchtbare basis om tot leren te komen.

LEREN WERKEN

LEREN WERKEN ALS OPSTAP NAAR WERK EN ZELFSTANDIGHEID

MIJN KANS

Ik ben zo blij met deze plek. Want hoe anders had het kunnen lopen. Ik werkte op een golfbaan en moest dagelijks veel reizen. Het kostte me te veel energie. Het bracht me in problemen zodat ik mijn baan verloor. Bijna ging het echt met me mis. Hier op de boerderij hervond ik mezelf. Heel snel.

DIT IS WAT IK WIL

Op deze kwekerij waar ik begon met dag-besteding, merkte ik al snel dat ik veel meer in huis had dan ik eigenlijk zelf wist. De begeleiding zag dat ook en al snel kreeg ik klussen waar ik wat meer moest presteren. Dat vind ik prettig. Zeker buitenwerk ligt mij

goed. Daar wil ik ook mee verder. En toen was daar plotseling het hoveniersbedrijf.

WEER EEN EIGEN PLEK

Natuurlijk wil ik voor mezelf zorgen. Daar krijg ik nu de kans voor. Na een gesprek met het hoveniersbedrijf bij ons op deze kwekerij werd meteen duidelijk dat zij goede mensen zoeken. Mensen die iets kunnen maar ook gewend zijn om op tijd te komen en zo. Ook dat heb ik geleerd op deze kwekerij en daarom willen zij mij. Na een week stage zag het hoveniersbedrijf al brood in mij en heb ik weer brood op de plank! Een contract. Wie had dat gedacht. Zo snel!

DE BOER ALS RE-INTEGRATIECOACH Stage

“Wij hebben allerlei contacten met het bedrijfsleven. Iedere keer als wij iemand hebben opgeleid om een volgende stap te maken dan geven wij deze persoon de kans om stage te lopen bij een bedrijf dat ook werknemers zoekt. Die zijn er, natuurlijk. Goede mensen zijn altijd welkom. Soms duurt het alleen best een tijd om mensen, die vaak heftig in problemen zijn, zo ver te krijgen. Maar als dat lukt is dat fijn.”

HET HOVENIERSBEDRIJF

Een contract

“Ik zag het na één dag al. Dit zit goed. Na drie dagen hebben wij Gijs een contract aangeboden. Zulke goed voorbereide mensen zijn bij ons altijd welkom. Vind ze maar eens!”

EFFECTEN

- Aanvaarding van opdrachten
- Concentratie neemt toe
- Fysieke conditie neemt toe
- Gebruik van middelen neemt af of stopt
- Toename sociale- en werknemersvaardigheden
- Zelfstandigheid en zelfvertrouwen groeit
- Er ontstaat plezier in werken

CONCLUSIE

De boerderij is een werkomgeving waar altijd eerst wordt gekeken naar de competenties en mogelijkheden van mensen. Hier wordt op ingespeeld zodat deelnemers zich verder kunnen ontwikkelen en uitgedaagd worden om een vervolgstap richting werk te zetten.

ACTIEF ZIJN IN EIGEN OMGEVING

IN BEWEGING

"Wanneer deelnemers hun ervaringen meenemen naar huis en dit in hun eigen omgeving toepassen, dan worden wij bij Landzijde pas echt blij."

HILLIE FABER, BESTUURDER STICHTING LANDZIJDE.

ALLE MENSEN ZIJN OP HUN EIGEN NIVEAU IN STAAT OM MET SUCCES EN NAAR TEVREDENHEID MEE TE DOEN IN DE MAATSCHAPPIJ. LANDZIJDE BOERDERIJEN ZIJN OP UNIEKE WIJZE VAN WAARDE VOOR DIE MENSEN DIE DAAR OP ENIG MOMENT ONDERSTEUNING BIJ NODIG HEBBEN.

Zorgboerderijen die bij Landzijde zijn aangesloten sluiten met hun activiteiten en begeleiding aan bij wat mensen in de eigen omgeving willen gaan doen of willen leren. Mensen worden vanuit de boerderij begeleid naar onder andere:

BEWEGEN EN SPORTEN

Door actief te zijn op de boerderij wordt de conditie opgebouwd en leert men weer om te gaan met fysieke inspanningen. Men gaat meer wandelen en fietsen en soms zelfs weer sporten. Het maakt de mens fitter.

GEZOND ETEN

Door het werken in de buitenlucht krijgen veel deelnemers meer eetlust. Er wordt beter gegeten waardoor deelnemers zich sterker en gezonder voelen.

KOKEN

Op de boerderij komen de deelnemers in aanraking met vers en gezond voedsel. Veel van de eigen producten worden op de boerderij gebruikt om gezamenlijk te koken. Deelnemers leren gezond te eten en worden uitgedaagd om in eigen woonomgeving boodschappen te gaan doen en te gaan koken.

SOCIALE CONTACTEN AANGAAN EN ONDERHOUDEN

Op de boerderij wordt geleerd om te zorgen voor anderen, voor planten en voor dieren in plaats van zelf om hulp te vragen. Ook wordt er geleerd om gezamenlijk klussen te klaren. Deelnemers beleven er dingen en doen verhalen op die thuis of aan vrienden worden verteld.

STRUCTUUR EN HOUFAST

De structuur van het boerenbedrijf, de logica van opeenvolging van taken, de vaste begeleiding geven veel structuur en houvast aan de deelnemers. Op tijd opstaan voor de boerderij en goed slapen na een dag buitenwerk versterkt de dagstructuur.

VRIJETIJSBESTEDING

Op de boerderij leren deelnemers actief te worden. Oude hobby's worden opnieuw ontdekt of nieuwe interesses ontstaan. mensen gaan zelfstandig ook hun vrije tijd beter invullen.

NAASTBETROKKENEN

Ook voor naastbetrokkenen geeft de dag besteding op de boerderij van hun partner of kind ruimte voor eigen activiteiten buitenshuis en sociale contacten.

NAAR EEN ZELFSTANDIGE PLEK IN DE MAATSCHAPPIJ

MIJN WERK

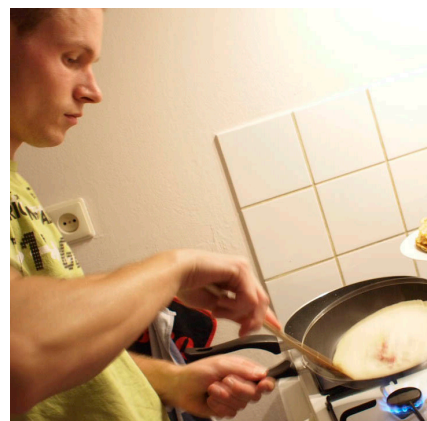
"Als een deelnemer wordt uitgeschreven omdat er een baan is gevonden, gaat bij ons de vlag uit."

ANNOUK HOMMES, ZORGCOÖRDINATOR STICHTING LANDZIJDE.

Een belangrijk doel van de diensten die boerderijen bieden is dat deelnemers naar een zo zelfstandig mogelijke plek in de maatschappij worden begeleid. De begeleiding is gericht op herstel, empowerment en zelfregie, participatie en versterking van het netwerk en daar waar het kan het vinden van werk.

HERSTEL

Binnen een natuurlijke en overzichtelijke 'werkomgeving' is er de gelegenheid om tot herstel te komen. Met echte werkzaamheden die er toe doen maar in het tempo waarin de deelnemer het aan kan, in een gastvrije omgeving, en met gevarieerde activiteiten ondervinden deelnemers positieve ervaringen.

EMPOWERMENT EN ZELFREGIE

Het uitvoeren van zinvolle werkzaamheden, het merken dat activiteiten ergens toe doen geeft zelfvertrouwen. Nieuwe vaardigheden leren maar ook het verzorgen van dieren en planten, oog krijgen voor de medemens versterkt het zelfbeeld. Het leren initiatief nemen op de boerderij in het verzorgen van de dieren en planten leidt tot zelfregie.

PARTICIPATIE EN VERSTERKING VAN HET NETWERK

Met het actief worden in de eigen omgeving en het aangaan van de sociale contacten komt het participeren in de samenleving op gang. Het netwerk van de deelnemer wordt vergroot en oude contacten kunnen worden hersteld door bijvoorbeeld familiedagen op de boerderij waar deelnemers kunnen laten zien wat ze doen.

NAAR WERK

Deelnemers aan trajecten op zorgboerderijen kunnen de stap maken van dagbesteding naar leren of leren werken om samen uit te zoeken of uitstroom naar stage of werk tot

de mogelijkheden behoort. In deze fase wordt er door de zorgboerderij vaak samen gewerkt met andere partijen in de keten. Niet voor iedereen is het verkrijgen van werk een haalbare vorm van zelfstandigheid. Voor deze mensen is de boerderij de leer- en ervaringsomgeving om eigenwaarde op te bouwen, opnieuw regie of verantwoordelijkheid te durven nemen, de eigen kracht te leren kennen en gebruiken, weer durven participeren en te leren geven en nemen. Zo verkrijgen of behouden deze mensen hun zelfstandige plek in de maatschappij.

KORTE TRAJECTEN WAAR HET KAN

De zorglandbouw is een voorziening waar de focus is gericht op ontwikkeling. Met alle deelnemers wordt een plan gemaakt, doelen gesteld en de eigen kracht gemeten. Zorgboerderijen werken samen met andere partijen in de zorg- en welzijnsector en re-integratie branche om doorstroming te kunnen realiseren. Dit resulteert in trajecten op maat en kort waar het kan.

KWALITEITEN EN EFFECTEN VAN ZORGBOERDERIJEN

"Zorgboerderijen vormen een bijzondere en waardevolle aanvulling op het reguliere aanbod van ondersteuningsarrangementen en arbeidsprojecten."

MARIEKE GOEDE, LECTORAAT COMMUNITY CARE, HOGESCHOOL VAN AMSTERDAM.

ZINGEVING EN EMPOWERMENT

Je gewaardeerd voelen om wie je bent. Samen met collega's meewerken aan de werkzaamheden op de boerderij, ieder naar zijn eigen capaciteit. Het hebben van zinvol werk of dagbesteding heeft een positieve invloed op de kwaliteit van leven van mensen. De werkzaamheden leren deelnemers om inzicht te krijgen in de eigen talenten. De contacten met het boere gezin en

collega's vergroot het aantal sociale relaties en vormt daarmee een basis voor eigenwaarde en verdere ontwikkeling.

HET MOTTO OP DE ZORGBOERDERIJ IS: MEEDOEN VANUIT EIGEN KRACHT

Op de boerderij zijn mensen in staat om op hun eigen niveau een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Boerderijen staan midden in de samenleving en kunnen met de juiste

Zorglandbouw: een korte geschiedenis

Het benutten van natuur of landbouw bij herstel van mensen is van alle tijden. We weten dat in de Middeleeuwen gevangenissen, ziekenhuizen en kloosters vaak verschillende ruimten hadden die we nu als 'therapeutische buitenruimten' zouden betitelen. Ook kwam het regelmatig voor dat dorpsbewoners of familie-

leden met een zorgvraag meedraaiden op de boerderij van een familielid. Het aantal boerenbedrijven dat landbouw combineert met zorg nam de afgelopen tien jaar flink toe. In totaal telt Nederland circa 1250 boerderijen die landbouw en zorg professioneel combineren. Zie voor Noord-Holland www.landzijde.nl

begeleiding en de diversiteit aan werkzaamheden, cliënten ondersteuning bieden om weer te participeren in de eigen omgeving.

PASSIE VAN BOEREN

De boer en boerin hebben passie voor hun bedrijf. Deze passie stralen zij uit op de deelnemers. De boer en boerin zijn bij uitstek ook ondernemers. Dit maakt veel mogelijk. Met ondernemersgeest en in samenwerking bundelen de bij Landzijde aangesloten boeren hun krachten en investeren in kwaliteit, vakmanschap en ontwikkeling. Zo zetten Landzijde boerderijen zich in om mensen die dat nodig hebben op hun eigen niveau een volwaardige plek te geven in de maatschappij en werken we aan een vitaal platteland dat voor iedereen toegankelijk is.

PROFESSIELE ZORG

In 2010 is de Federatie Landbouw en Zorg opgericht. Zij vertegenwoordigt de belangen van zorgboeren. Ook is er veel aandacht voor het waarborgen van de kwaliteit van zorgdiensten die boerderijen aanbieden. Het kwaliteitssysteem waarmee wordt gewerkt legt veel nadruk op de mening van cliënten en de mate waarin het aanbod aansluit bij de vraag. Naast het

kwaliteitshandboek dat wordt gehanteerd, wordt de tevredenheid van deelnemers structureel gemeten met een cliënten-tevredenheidssysteem. Dit systeem wordt door alle zorgboerderijen die aangesloten zijn bij Landzijde gehanteerd. Naast de tevredenheid wordt er in de vragenlijst specifiek gevraagd naar de bijdrage aan het herstel en de empowerment van cliënten.

Zorgboeren werken op verschillende wijze aan de professionalisering van hun beroep. Dit doen zij door het volgen van opleidingen, deelname aan studieclubs of intervisiegroepen. Vanuit de verantwoordelijkheid voor de geleverde zorg op de aangesloten zorgboerderijen stelt Landzijde aan zichzelf als organisatie ook hoge eisen voor wat betreft de kwaliteit van dienstverlening. Landzijde werkt systematisch aan kwaliteit en beschikt over een gedocumenteerd kwaliteitsmanagementsysteem. De basis van het kwaliteitsmanagementsysteem van Landzijde vormen de kwaliteitseisen van ISO 9001:2015 en het keurmerk "Kwaliteit laat je zien" van de Federatie Landbouw en Zorg.

"Landzijde is een van de bij de Federatie Landbouw en Zorg aangesloten regionale organisaties."

JOHAN ZANDBERG, BESTUURDER.

KERNKWALITEITEN VAN ZORGBOERDERIJEN

Naast de systemen die Landzijde en de Federatie Landbouw en Zorg hanteren, wordt er ook door universiteiten onafhankelijk onderzoek verricht naar de effecten van het werken en verblijf op boerderijen. Uit deze studies zijn de volgende kernkwaliteiten van boerderijen naar voren gekomen.

STRUCTUUR EN RITME

De werkzaamheden op de boerderij zorgen dat deelnemers weer een ritme opbouwen. De structuur komt op de boerderij bijna vanzelfsprekend tot stand. Doorzettingsvermogen, motivatie en verantwoordelijkheidsgevoel groeien en deelnemers hebben een doel voor de dag.

DUIDELIJKHEID EN VEILIGHEID

De dagelijks terugkerende activiteiten op de boerderij en de rust die een landelijke

omgeving uitstraalt, bieden structuur, duidelijkheid en veiligheid, die nodig zijn om jezelf positief verder te kunnen ontwikkelen. Uit onderzoek bij jongeren blijkt dat op de boerderij hun probleemgedrag afneemt.

CONTINUÏTEIT EN BEGELEIDING

De boer of boerin is altijd aanwezig. Hierdoor worden zij een vaste waarde voor de deelnemers. Door deze continuïteit ontstaat een veilige leer en werkomgeving voor de deelnemers. Dit geldt met name voor de deelnemers die op zoek zijn naar duidelijkheid en structuur.

ROLMODEL EN ONDERNEMER

De boer en boerin zijn vaak trots op hun bedrijf. Het boerenleven is hun identiteit. Dit straalt van hen af. De boer is een vakman. Voor verschillende deelnemers kan de boer(-in) daarom dienen als rolmodel. Te denken valt aan jongeren die aan een boer gemakkelijk autoriteit toekennen.

De boer is ook ondernemer en is flexibel in het aanpassen van de bedrijfsvoering op de vraag van de deelnemers.

KLEINSCHALIG EN SOCIALE GEMEENSCHAP

Voor veel mensen biedt de boerderij een veilig oefenterrein in de stap die zij maken richting de maatschappij. Het is plezierig om deel uit te maken van een gemeenschap zoals het boerengezin, de begeleiding of collega's. Ze oefenen zo met het leggen van contacten. De klussen op de boerderij stimuleren het 'wij-gevoel': samen de klus klaren. De groepen zijn vaak klein waardoor begeleiders zien dat er minder vaak 'stoer gedrag' vertoond wordt. Ouderen met dementie hebben vaak behoefte aan een vertrouwde, herkenbare omgeving met een huiselijke sfeer. Een boerderij biedt zo'n omgeving.

ZINVOL WERK EN AFLEIDING

Het werken op de boerderij helpt deelnemers hun gedachten ergens anders op te richten. Ze hebben een doel voor de dag. Mensen met psychische problemen ervaren dat zij tijdens het werken minder stil staan bij hun problemen. Het hebben van werk biedt (ex-)verslaafden de mogelijkheid om hun oude wereld achter zich te laten. Tevens zorgt het voor ontlasting van de thuisomgeving (respijtzorg). De werkzaamheden zijn gevarieerd. Deelnemers kunnen activiteiten uitproberen en nadenken over hun kwaliteiten en interesses. De werkzaamheden zijn vaak concreet en duidelijk waardoor dit aansluit bij de belevingswereld van mensen. De boerderij biedt de mogelijkheid om zowel individueel als in groepsverband binnen en buiten te werken.

LEREN IN EEN ANDERE EN ÉCHTE WERKOMGEVING

Op een boerderij hoeven geen kunstmatige situaties gecreëerd te worden om iets te leren. Mensen die vervreemden van de samenleving, kunnen op de boerderij weer opnieuw betrokken raken. De boerderij is ook een omgeving vol levensprocessen die cliënten inzicht kan geven in hun eigen leven. De boerderij biedt deelnemers ook een andere omgeving dan zij gewend zijn. Velen van hen komen uit de stad waar prikkels continue aanwezig zijn. Op de boerderij is er rust en ruimte om over jezelf na te denken.

NADRUK OP WAT DE CLIËNT WEL KAN

De boer(-in) stelt over het algemeen niet het probleem van de deelnemer centraal maar kijkt vooral naar wat hij of zij op de boerderij kan betekenen. Hierdoor ontstaat er positieve aandacht. Deelnemers ervaren dat ze op de boerderij de rol van medewerker hebben en niet die van cliënt. Ze leren daardoor dat ze bepaalde kwaliteiten hebben en hoe deze kwaliteiten in te zetten. De waardering die de boer geeft zorgt dat het zelfvertrouwen van deelnemers groeit en zij zich welkom voelen.

Meer lezen?

Effecten van zorglandbouw: wetenschappelijk onderzoek naar de meerwaarde van zorgboerderijen. Dit vindt u op: www.multifunctionelelandbouw.nl zie ook: www.landbouwzorg.nl

Marjolein Elings
Wageningen UR

STATIONSWEG 36
1441 EJ PURMEREND
TEL: 0299-474118
INFO@LANDZIJDE.NL
WWW.LANDZIJDE.NL